

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštnine prosta. Telefon Interurban št. 113.

21. številka

Maribor, dne 21. februarja 1923.

Letnik XV.

J. Vesenjaki.

Ob smrti dr. Ivana Tavčarja.

Iz Ljubljane je prišlo poročilo, da je umrl Ivan Tavčar. Z njim izgine iz vrst živih političnih in kulturnih delavcev v Sloveniji mož izrazite individualnosti in velikih vrlin, simpatična osebnost, katero spoštujemo, če se tudi ne strinjamo z njo in metodami.

Delo in mišljenje pokojnega Tavčarja nosi znak izolikane in izoblikovane gorenjske grčavosti in ponosa ter rahle, nežne čuvstvenosti. Tavčarjeva osebnost je dedščina ponosnega, samozavestnega gorenjskega kmeta in Bogu udane Slovenke-žene, je harmonija dveh kontrastov.

Tavčarjevo moško individualnost je dopolnjevala najlepše njegova življenska družica, in malo sem videl v življenju tako srečnih zakonov, kakor je bil ta. Sicer pa je bilo značilno, da niste spravili Tavčarja iz ravnotežja nikdar, razun če bi padla opazka, ki bi četudi kot najnežnejša, najmedlejša senca zadela njegovo Franjo.

Oblikoval, izobraževal in vzgajal se je Tavčar v dobi, ko je dosegel malomeščanski liberalizem svoj višek in svoje najvažnejše uspehe. Ni torej čudno, da je tudi gorenjskega kmetkega sina prepojil ta duh. Ni pa ubil v njem prirojene dobrohotnosti in osebne poštenosti. Značilno za Tavčarja je, da so mu bile zoperne takojmenovane «umazane» pravde, ki jih je odklanjal. Iz tega vidika je presojati tudi njegov nastop v agro-merkurski aferi.

V javnosti nastopa Tavčar najprej kot pisatelj, šele pozneje kot politik. Politiko je tudi opustil prej in odločno želel, naj v politične borbe ne vpletajo njegove osebe. Tako je končal svoje življenje kot literat, ki je ob svoji 70 letnici poklonil slovenskemu narodu najlepše sadove svoje fantazije: «Cvetje v jeseni» in «Visoško kroniko».

Zadržanje Tavčarjevo v javnosti v zadnjih letih, ni mogoče sad starostne onemoglosti ali duševnega pešanja, saj ni le v osebnem občevanju, temveč tudi s svojim literarnim delom pokazal, na kako visoki stopinji duševne zrelosti in čistosti je ostal do svoje smrti; njegovo zadržanje je logičen zaključek njegovega življenja: liberalizem ga je vzgojil za borca liberalizma, ki je poznal borbo proti cerkveni organizaciji, kot nositeljci idej, a idej samih Tavčar ni žalil in ne skrunil, zato je izvršil možato in odločno tudi zadnji korak v svojem življenskem razvoju: spravil se je z Nositeljico Kristovih večnih resnic in vzorno vršil vse dolžnosti pravega sina Cerkev. Privrelo je zopet na dan, kar je bilo na dnu duše.

Tavčar ostane v zgodovini slovenskega naroda ena najvažnejših osebnosti. Svojemu javnemu delu v literaturi in politiki ter v pravoslovju je dal individualno noto. Ravnotako tudi kot govornik.

Kot leposlovec je zavedno in z ljubeznijo gojil romantiko. Njegov epično-plastičen slog diha rahlo liriko. V tem si je ostal «Emil Leon» popolnoma zvest in dosleden, izpremenil se je v svojih najboljših zadnjih umotvorih le v toliko, da je postal bolj realistično-plastičen.

Jurist Tavčar je učil naše ljudstvo prava v veliki, poljudno znanstveni pravni enciklopediji «Pravnik», ki jo je izdajala naša Družba sv. Mohorja. Več znanstvenih razprav pa je spisal tudi za strokovno revijo «Slovenski Pravnik».

Tavčarjev životopis.

Dr. Ivan Tavčar je sin Gorenjske. Rodil se je 28. avgusta 1851 v Poljanah, ki ležijo med Škofjo Loko in Idrijo. Bil je prvi sin malokmetijskih staršev in imel še dva brata in tri sestre. Študiral je v Ljubljani in Novem mestu ter leta 1871 po maturi odšel na Dunaj, kjer je študiral pravo. Vzdrževal ga je njegov stric Anton Tavčar, župnik na Raki. Leta 1883 je položil odvetniški izpit in naslednje leto je odprl lastno pisarno. Istega leta je bil izvoljen v ljubljanski občinski svet ter je ostal v tej korporaciji 37 let. V letu 1911 je postal župan in kot tak v dobi svetovne vojne res očetovsko, nesebično in vneto ščitil ljubljancane in brez ozira na politično pripadnost skušal lajšati pomanjkanje in glad. Bili so to najtežji dnevi njegovega javnega dela in Tavčar je takrat najlepše pokazal svojo osebno poštenost in svoj plemenit značaj, zato je tudi po zlomu v narodni vladi prevzel breme poverjenika za prehrano. Županoval je do leta 1921, med tem pa bil tudi izvoljen v konstituanto. Tudi poprej je zastopal kot duševni vodja «nar.-napredne stranke» Ljubljano v deželnem zboru, deželnem odboru in dunajskem državnem zboru. Tragika v njegovem političnem delovanju je, da je pričel z bojem proti narodni mlačnosti in političnemu, narodnemu oportunističnemu, pa ga je boj proti konservativcem in pozneje proti po Mahničju in Kreku prerajen SLS dovedel v kompromis s kranjskimi privilegiranimi grajščaki.

Zadnja leta je mnogo premišljeval in v «Visoški

kroniki» je skušal v umetniški obliki podati svoje življenske nazore. Lepo izmirjen z Bogom in Cerkvijo je preživel svoja zadnja leta in vsled raka v črevesju po težkem trpljenju v zadnjih mesecih v 72. letu zatisnil ob navzočnosti svoje življenske družice in dveh sinov pretekli ponedeljek ob pol dveh popoldne svoje trudne oči in izdihnil svojo blago dušo.

O Tavčarju v naši javnosti velja beseda, ki jo citamo v Izidor Cankarjevih «Obiskih», kjer izpove Tavčar o svojem razmerju do svojega strica — župnika in njegovega vnetega kaplana Žgurja: «Živeli smo v največjem političnem in literarnem prepiru, — — — — — vzlic temu pa eden brez drugega živeti nismo mogli in lahko rečem, da mi je ohranil stric ljubezen, Žgur pa prijateljstvo do zadnjega dneva življenja.»

Pogreb pokojnega dr. Ivana Tavčarja se bo vršil jutri ob štirih popoldne izpred ljubljanskega magistrata. Truplo se prepelje potem na Visoko, kjer ga polože pod Sv. Volbenkom v rodbinsko grobnico. V imenu slovenskih literatov se bo na Visokem poslovil od blagopokojnega g. župnik-pisatelj F. S. Finžgar.

Politični položaj.

KDO LAŽE?

S Samostojno stranko in njenim glasilom ni vredno, da bi se veliko pečali, še zdaj pred volitvami ne. Saj je izgubila že v tem kratkem času svojega obstanka vso veljavo pri našem ljudstvu. «Kmetijski list» je zopet skoro popolnoma pozabil na vse nasprotnike kmeta, in zaganja se surovo le v nas. Odgovorimo mu enkrat za vselej!

Da spoznamo, kje je resnica, ponovimo, kar je pisal «Gospodar» leta 1920, štiri dni pred volitvami, ko je klical samostojnim: Obljuba dolg dela:

«Veliki gromovniki Urek, Drogenik in Mermolja so se dali zapisati čisto zgoraj na kandidatnih listah, da jim ne bi spodletelo na potu v Beograd. Dobro tedaj! Mi se tega veselimo. Dolgo so ti gospodje govorili, naj zdaj enkrat pokažejo, ali znajo tudi kaj delati sami in vsi tisti njihovi pomagači, če jih bo še kaj izvoljenih...»

Imeli bodo prilike dovolj, da pokažejo svoje sposobnosti. Delali bodo prav temeljne postavbe novi državi: videli bomo, ali bodo mogli kaj storiti za znižanje davkov; ali bodo predlagali kaj pametnega glede agrarne reforme, glede davkov na vojne dobičke. Govorilo se bo tam o uradnikih, o njihovih plačah in njihovem delu; o našem vojaštvu, o carini, o delavskem vprašanju. Razpravljalo se bo v državnem zboru tudi o šoli in o raznih drugih rečeh, ki so v ozki zvezi z vero. In ravno na verska vprašanja so samostojni zelo malomarni, in tudi drugačni ne morejo biti, ker je v njihovih vrstah tako različnih ljudi...»

Tako smo pisali in tako se je tudi zgodilo. Zato je cel nastop Samostojne in vse njeno delovanje ena sama velika laž. Kaj bolj prostaškega in zvitega, kakor je pisanje njihovega lista, še ni nihče bral. V eni in isti številki z dne 17. jan. t. l. jadikujejo na prvi strani, da je v Ljubljani v nevarnosti «napredna» misel in «napredna» stvar, na tretji strani pa farbajo obrtnike, da nimajo v nobenem oziru nič skupaj z «naprednimi» na rodnjaki. Pogosto agitira samostojni «Kmetijski list» za Sokola in «napredne» akademike, torej za liberalizem in svobodomiselstvo. Pa pravijo, da liberalcev ni treba! Pucelj in drugi tako radi hitijo na sodnijo; kaj je pa že «Kmetijski list» nalagal čez dr. Korošca in druge zavedne ljudi, se sploh ne da pregledati. Bomo morali že tudi mi kar hitro večkrat prijeti za besedo kakega predrzneža. Spomina vredno je tudi, da dopise prinaša «Kmetijski list» čisto ravno tiste, kakor «Narod» ali «Nova doba». Vidi se, da jih je poslal en liberalcev vsem naenkrat. Gliha vkup štrih.

Enako hinavski, le še malo bolj prismojen je «Re, publikanec». Ni še dolgo, ko se je nečestoval iz življenja po smrti in iz sv. Jožefa, na shodih gmi dr. Novačan proti Rimu. Zdaj pa, ko so volitve blizu, pravi: «Po veri smo tudi mi klerikalci!» Lep klerikalec je zares ta dr. Novačan! Ne napada pa nikogar drugega kot nas, ki hočemo priboriti slovenskemu kmetu, delavcu, obrtniku in izobražencu samostojnost.

Ljudstvo, po dejanjih sodi te zapeljivce in obsodi jih pri volitvah!

NEMCI IN VOLITVE.

Dolgo se je ugibalo, bodo li Nemci postavili za bodoče volitve lastne kandidate ali pa se bodo pridružili kakim drugim stranki. Radikali so jih precej vabili in jim slikali, da je njih spas edino v srbski radikalni stranki. Del Mariborčanov in Celjanov se je močno ograeval za naslonitev na radikale, ptujski in drugi Nemci pa o njih niso hoteli nič slišati. Minister Zupanič je med drugim obljubil povrnitev škode, ki so jo utrpeli Nemci na sekvestracijah, toda še le po volitvah. Nemci pa so zahtevali povrnitev do določenega termina pred volitvami. Iz te kravje kupčije pa ni nič pametnega na-

stalo. V poštev za to odločitev je prišlo tudi dejstvo, da bi bilo težko disciplinirati nemške volilce za srbsko centralistično radikalno stranko, kajti veliko Nemcev, ki so imeli v prejšnji Avstriji dobro politično šolo, se nagiba avtonomističnemu mišljenju, to pa pred vsem iz gospodarskega vidika, kajti slabe posledice gospodarske centralizacije so v teh štirih letih nemški pridobitveni sloji ravno tako čutili na svoji koži in v svojih žepih, kakor Slovenci in Hrvati. Tudi nemška stranka bo morala odgovoriti na vprašanje: ali avtonomija ali centralizem. In nemška politična krilatica, da za Nemce ta problem ne eksistira, ker niso ustvarili naše države in da smatrajo vidovdansko ustavo kot gotov faktum, s katerim treba računati, je le prazna politična fraza, s katero operirajo voditelji. So pa tudi Nemci in nemško čuteči državljani, ki pravijo, da bodo šli s slovenskimi strankami, ki so vsakemu posameznemu simpatične, — kajti Nemeč v naši državi, posebno pa v Sloveniji, ne more samo od Nemcev živeti. Trгоvec je navezan na slovenske odjemalce, obrtnik se naslanja na slovenske stranke, delavec tudi na domačega delodajalca. S Slovenci živijo, od njih so odvisni, z njimi kupčujejo, z njimi so v sorodstvu. Če bo treba za tega ali onega posredovati, se ne bodo obračali navadno na nemškega poslanca. Prvič bi bilo jako dvomljivo, če bo izvoljen, drugič pa bo menda beseda slovenskega poslanca že še več zalegla, kakor nemškega. To dobro vedo pametni Nemci, ki ne bodo volili proti slovenskemu ljudstvu, to vedo tudi bivši štajerčijanci, ki obsojajo nemško politiko, ker se vračajo k slovenski materi. — Tak je torej položaj med Nemci in nemškutarji, ki ga bo razjasnil 18. marec.

Starini in mladini ali pristaši «narodno-napredne» in «demokratske» stranke, se zopet zvezali v Ljubljani za skupen nastop pri volitvah. Starini so se podvrgli policajdemokratskemu kandidatu prof. Reisnerju in ta se je zavezal, da prepusti mandat — če ga seveda dobi — najpozneje v enem letu načelniku NNS dr. Ravniharju ali pa še prej, če bi bila sprejeta uradniška pragmatika. Na tem kompromisu se dobro vidi, koliko načelne strani imajo starini. Prej so bili prežeti z duhom zagrebškega kongresa, potem ogorčenja proti korupciji mladinov policajdemokracije, danes so pa s temi zopet v objemu.

Objava sanmargheritske pogodbe. Med našo in italijansko vlado je sklenjen sporazum glede objave sanmargheritskega dogovora. V petek, dne 23. svečana 1923 bo objavljen istočasno v Rimu in tudi v naših «Službenih Novinah». Do 7. marca se bo izvršila predaja tretje cone v Dalmaciji, do 25. marca se bodo pa določile meje reške države.

Kako agitirajo radikali. Ceste v Črni gori so porušene in razorane, uprava še škode izza dobe umikanja avstrijskih čet ni popravila, bogzna kako dolgo bi še vse tako ostalo ter se naprej kvarilo, da ni napačila volilna agitacija. Glavni odbor radikalne stranke je obvestil ministra prometa, da se morajo čimprej popraviti pota po Črni gori radi volilne agitacije. Sliši se, da je v te svrhe ministrstvo votiralo 8,880.000 dinarjev iz dolarskega posojila. Tako je v Črni gori vsaj nekaj storjeno, če bi se pa dalo, bi radikalcji samo svojim agitatorjem pota zgradili, drugim pa še zadnje stezo in brv porušili.

Po svetu.

Češki minister dr. Rašin umrl. V ponedeljek opoldne je preminul češki finančni minister dr. Rašin kot žrtev atentata, ki je bil izvršen dne 5. januarja t. l. Neposredni vzrok smrti je otrpnenje srca. Sprva so splošno upali, da bo ostal pri življenju, vendar so pa nastale usodepolne komplikacije, ki so povzročile smrt. Dr. Rašin je bil rojen 18. oktobra 1867 v Nehanicah kot sin posestnika in obrtnika. Študiral je v Pragi, kjer je leta 1891. promoviral za doktorja prava. Kmalu na to je bil radi «protidržavner zarote» obsojen na večmesečno ječo in izgubo doktorata. Ko je prišel iz ječe, je znova študiral in leta 1895. vnovič dosegel doktorat. Leta 1916 je bil skupno z dr. Kramarem obsojen na smrt, a je bil leta 1917 pomiloščen. Po prevratu je postal fin. minister, kar je ostal do leta 1919. Dne 7. septembra lanskega leta je bil vnovič imenovan za finančnega ministra in se je kot tak prav dobro obnesel. Pokopan bo danes na državne stroške. Na dan pogreba po šolah ne bo pouka.

O laškem fašizmu trdi ugleden italijanski katoliški mislec, da je podprt in plačan od francoske vlade, ki se je bala, da bi pred nekaj leti lahko delovni sloji prevzeli ter preuredili državno oblast v Italiji. Zato je podprla ter plačala fašiste, da pomagajo buržuaziji ter končno prevzamejo diktaturo. Franciji je potrebna buržuazna Italija, dočim se ljudske, ter prave demokratske Italije silno boji.

Iz zasedenega Poruhrja. Proti trgovcem, ki se branijo Francozom prodajati živila, postopajo francoske oblasti tako-le: Pred trgovino se pripelje tovorni avtomobil. Vojak stopi v trgovino in če trgovec živil ne da,

ga zgrabijo, vržejo na avtomobil ter odpeljejo v ječo. Ječa tudi doleti človeka, če na cesti francoskemu oficirju — ne da ognja za cigareto. Aretiranje gonijo vkleknjene naokrog. Za stavkajoče rudarje nabrano svoto 250 milijard mark so francoske čete zaplenile.

Francosko politiko je začela obsojati tudi angleška zbornica. Povdarja zlasti to-le: V ozadju francoske akcije tiči strah. Gotovo je, da bi Francija dobila rada od Nemčije izplačane reparacije, ravno tako gotovo pa je, da Francija ne vidi rada, da bi se Nemčija sploh ukrepila. Res je, da se je treba Nemčije bati, ki bo že v 20 letih imela še enkrat toliko prebivalstva kakor Francija. Nemška nevarnost ne obstoja v sedanosti, ampak v bližnji bodočnosti. Vendar ne razumem, kaj naj Francija s svojim postopanjem pridobi. Ona je samo nemški narod še bolj zedinila in ga okrepila. Francoska vlada ima na vse to vedno isti odgovor in izgovor, da noče Nemčije gospodarsko uničiti, marveč, da hoče le preprečiti, da ne bo Nemčija raztrgala verzajske pogodbe ter ogrozila ves svetovni mir. Ta izgovor ne drži, ker okupacija ne ubija samo nemškega, temveč celo evropsko gospodarstvo in ker je francoska vojaška akcija na nemškem ozemlju sama prava kršitev svetovnega miru.

Na kaj treba msliti pri prevzemu j. železnic?

Priprosto železničar nam piše:

Sanje naših hipernacionalistov že od prevrata sem so bile, vse poddržaviti in kar moč centralizirati v Beograd. Kakor je javnosti že znano, se vršijo pogajanja za odkup ali vsaj zakup vseh prog južne železnice po Jugoslaviji. Kdor pozna prometne razmere pri državnih in pri južni železnici, pa naj bo to izvoznik, trgovec, obrtnik ali pa tudi samo navaden potnik, ta mora odkrito priznati, da je južna železnica v očigled sedanjim povojnim razmeram osobito ob prevratu izvršila ogromno, državi vsestransko koristno delo. To primerjamo sposobnost državnih železnic napram oni južne železnice, vidimo veliko in zelo blagodejno razliko, ki jo čuti in občuduje vsak, posebno pa oni, ki n. pr. v Sisku ali Zagrebu nadaljuje ali uporablja proge zloglasne zagrebške državnoželezniške direkcije. To se bode torej, kakor je za pričakovati, kmalu prenehalo in sicer najbrže na način, da se zagrebški direkciji ne bo treba več pred kom sramovati, ali pa po domače povedano: en sam slab hlev in en sam zanikarn, nezmožen pastir! Naši trgovski in obrtniški krogi to zelo dobro vedo in s tesnobo v srcu pričakujejo časa, ko bo treba razen že itak visokih tarifov še dokladati za poseben tajni tarif v obliki bakšiša raznim radikalnim in demokratskim postajenačelnikom po beograjski milosti.

Najbolj prizadeto pa bo naše osobje, naši uradniki, strokovnjaki, od ravnatelja pa do zadnjega vlakovnega odpravnikarja, naše vestno in požrtvovalno poduradništvo, nastavljenici in delavci. Vsak, kdor količkaj pozna južno železnico, vsak ve, da si je južna železnica v predvojnem, medvojnem in tudi sedaj v povojnem času izvrstno razumela vzgojiti dober, če ne prvovrsten naraščaj v vseh panogah železniškega obrata, in to se je pokazalo ob prevratu s požrtvovalnim, naporim, da, nadčloveškim delom, ko so se valile armade vseh narodnosti brez vsega vodstva preko Slovenije in to baš po naših progah. V štirih letih, kar imamo lastno državo, so se izkazali slovenski južni železničarji kot prvovrstno kvalificirane moči in to v vsakem oziru s majhnimi izjemami demokratskih protežirancev. Korupcija, bakšiš in podobne balkanske prometne metode so dosedaj še nepoznane na naših progah in to vsa javnost tudi dobro ve. Tega pozneje ne bo več, balkanizem bo prilezel čez noč tudi na naše proge, ker zato bo poskrbel Beograd, ki ima stotisoče takih receptov.

Česar se naše osobje vse od kraja najbolj boji, in to po vsej pravici, so nasilne preemestitve. Da je stanovanjska mizerija baš v naši državi najsilnejša, to vemo. Z neizrečenim trudom so obdržali naši domači železničarji svoja prejšnja stanovanja. S silnimi težavami in prošnjami so dobili naši kolegi primorski begunci po dolgotrajnem vagoniranju tudi stanovanja. Privadili so se za silo našemu podnebnju, našim razmeram in navadam, delijo z nami težko in trudapolno usodo slovenskega železničarja in uprava ceni naše delo in naš trud, kar dokazujejo lepe številke prebitka. — Ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani je v vsakem oziru mnogo več storilo za svoje ljudi in tudi bolj humano postopa, nego državne železnice s svojim osobjem. To vedo tudi v Beogradu in zato bodo poskušali naše dosedaj nepokvarjeno in izvežbano, vseskozi zanesljivo osobje porazmestiti po vseh progah države, da bodo ti opravljali službo za sebe in za svoje nezmožne balkanske demokratsko-radikalne kolege. Kako naj revež železničar, ki že doma, kjer je še red in kjer ima še dobre ljudi, ki mu pomagajo z drvi, krompirjem, sadjem, mlekom, ob sedanji draginji z dosedanji prejemki ne more dalje izhajati, kakor do 10. ali 15. v mesecu, tam doli živi? Veliko jih bo živelo pasje življenje, ločeni leta in leta, ako ne za vselej od svojcev, in vodilo dvojno gospodinjstvo, ki je bilo in še bo vir vseh nesreč, uničenih družinskih vezi, gmotne in moralne propasti. Južna železnica je bila in je še sedaj dostikrat bolj mačehovska napram svojim ljudem. Kljub temu je umela, toda šele tudi v desetletjih najti vzgojevalne metode, z dobrohotnostjo, točnostjo, redom in potrebno strogojstvom vzgojiti naraščaj, ki ga bode centralizem in poddržavljenje južne železnice v najdalje dveh mesecih moralno in strokovno uničilo.

Najlepše je to, da se dosedaj še ni nihče pogajajočih se strank domislil, da povpraša za mnenje naše o-

sobje, ki je s svojimi omenjenimi lastnostmi najdragocenejši živi inventar. Moti se gospoda v Beogradu in v Rimu, ako misli, da nas bode molče prodala drugemu, mnogo slabšemu, zanikernemu delodajalcu, vsaj menda vendar nismo kakšni banatski prašiči.

V Ljubljani se je osnoval za to poseben akcijski odbor (asistent Stanjko, odd. VI.), ki si je stavil nalogo, da čuva pravice in pridobljene ugodnosti prizadete osobja, in mislim, da bi se lahko tudi naši trgovci in obrtniki, sploh vsi, ki se interesirajo za to, da ostane vodstvo južne železnice, kakor tudi vse osobje vsak na svojem mestu, da bi se ti-le s svojimi predlogi in zahtevami pridružili temu odboru in ga s svojim vplivom v njegovi nalogi podpirali ne le samo, da ostane vodstvo in osobje na svojem mestu, temveč, da ne prideli tudi druge proge drž. železnic temu ravnateljstvu pod imenom «direkcija Ljubljana.» Imenovani odbor pa bi naj pred vsem zastavil svoje moči v to, da se ne vršijo vsaj za toliko časa nobene preemestitve izven Slovenije, dokler se ne posreči napraviti red in modern promet tudi na vseh ostalih progah države. Pri tem mislim tudi na temeljito reformo naših prejemkov, zagiranje naše eksistence potom moderne službene pragmatike, točno izvajanje dolžnosti uprave in humano, pravično in in hitro obravnavanje osebnih zadev uslužbenstva, pa tudi občinstva. Kadar bomo pa imeli evropsko točnost in red v vsakem oziru na vseh naših železnicah od Maribora do Gjevgljaja, bo šel tudi naš slovenski bivši južni železničar rad povsod, kamor ga bo klicala železniška uprava, poprej pa ne in pod nobenim pogojem. Gospodje v Beogradu, to si dobro zapomnite in uvažujte te vrste, kot naši bodoči delodajalci!

Naša volilna skrinjica je 2.

Onevne novice.

Radikalna lista za mariborsko-celjski volilni okraj je kot zadnja vložena. «Jutranje novice» pravijo, da je «navdušenje našega ljudstva za listo veliko», mi si pa dovolimo konstatirati, da je lista izzvala veliko presečenost in še večjo veselost. Kandidati so zbrani s posebno srečno roko in nekateri so silno bleščeči, drugi pa že čisto oguljeni od samega skakanja iz stranke v stranko. Nosilec liste je **finančni minister dr. Milan Stojadinovič**, po svojem prvotnem poklicu bankir iz Beograda in najbrž ima njegov finančni resor tako privlačno silo za tako pestre elemente. Naj sledi nekaj kandidatov: Za sreza Brežice in Smarje kandidira **Blaž Zupanc, brivec v Laškem, prej kandidat narodno-socialistične stranke, za Laško in Slovenjgradec Miha Koren, bivši poslanec komunistične stranke.** Moža so bili izvolili trboveljski in hrastniški rudarji, po zakonu o zaščiti države, ki je radikalno in policajdemokrasko delo, je bil hudo preganjan, zaprt ter izgnan v svojo domovinsko občino v Savinjski dolini, kjer je s svojo družino do sedaj trpel strašno bedo, ker na kmetih ni mogel izvrševati svojega poklica kot zlatar. Okrajno glavarstvo v Celju mu je krtilo vsako svobodo kretanja in obrti. S to kandidaturo si je siromak moral kupiti svobodo, da bo živel lahko v kakem mestu ter izvrševal svojo obrt. Tako bi si svobodo lahko kupili tudi v Mitrovici zaprti komunistični poslanci, ko jih je prišel Pašičev tajnik nagovarjat, pa niso hoteli. — Kandidat sreza Maribor-levi breg in Ljutomer je **dr. Janko Dernovšek, primarij v Mariboru, pri občinskih volitvah kandidat demokraskne stranke; desni breg in srez Prevalje pa drži kakor za stavo — železničar Jože Nachtigal iz Studencev pri Mariboru.** Mož je hotel kandidirati pri socialistih, pa ni šlo in ker se je menda zaklel, da hoče kandidirati, se je oklenil radikalov. Njegov namestnik je čevljar Ferdo Krois v Pobrežju. — Za okraj Mozirje kandidira **dr. Leopold Lenard, vpisan kot duhovnik in pisatelj v Beogradu.** Nam je pa znano, da je dvorjanil poljskim šlahčičem, ko mu fara ni dala, je prišel k našemu listu, vanj včasih tudi kaj napisal, končno jo je pa mahnil med srbske radikale, kamor pa njegova neznanost drugih Slovencev ne bo pritegnila ne kot volilcev in ne kot strankinih članov. — Za Ormož in Ptuj kandidira **Franc Verlič, viničar iz Sv. Petra pri Mariboru, ki nosi silno pisano strankarsko suktnjo.** Od SLS v socialiste, iz socialistov v samostojneže, potem med narodne socialiste in sedaj v radikale. — Na listo so spravili še dva invalida kot namestnika in to naj bo sedaj ta odlična lista, ki bode «odnesla ono zmago, ki ji po nje odličnosti in veličini tudi gre», kakor pravijo «Jutranje novice.» — Radikali so vsaj stranka, demokrati pa navadna «koterija» in ker radikale kot stranka štejejo in upoštevamo, moramo ob taki listi reči, da ne bo «vleka» in da je NRS slab ribič tudi v kalnem, ko se je čistega že itak po Pašiču sen. in jun. in drugih že davno odrekla.

Kandidatne liste za volilno okrožje Maribor-Celje. Najprej smo mislili, da bo Vojvodina najbolj pisana in posejana s kandidatnimi listami, ker so tam poleg vseh strank Jugoslavije še Nemci, Madžari, Slovaki ter

raznovrstni četniki in dobrovoljci, ki so tudi govorili o samostojnem volilnem nastopu, sedaj pa vidimo, da je Maribor Vojvodini enak ali pa da celo pred njo prednjači. Vloženih ni nič manj kot 11 kandidatnih list. Poleg dr. Novačanove republikanske liste je vložil še Radič svojo, da imajo ljudje tudi v republici izbiro, poleg mariborskih socialistov je tudi Bernotov ali «Nareprejev» socializem» in nastopil je tudi Zagorski s svojo «neodvisno gospodarsko stranko.» Radikalci imajo zadnjo skrinjico. Na zadnje mesto so se obligirali. To so objavili že dan poprej v svojem listu «Jutranje novice» in če so tudi drugi hoteli imeti to mesto, so ga vendar radikali dosegli.

Kako grdo je lagal ata Kukovec. Radikalna stranka je vložila za mariborsko-celjski volilni okraj kandidatno listo, o kateri pa govorimo na drugem mestu. Isto časno so vložili svojo samostojno listo tudi Nemci. Kaj neki pravi k temu dr. Kukovec? Slovenski policajdemokratje pod vodstvom dr. Kukovca so v zadnjem času neprestano lagali po svojih glasilih o nekakih tajnih paktih med radikali in Nemci. Policajdemokrasko časopisje je vedelo povedati, da po pogodbi med Nemci in radikali dobe Nemci v Mariboru kazino, gledališče, istotako tudi v Celju in Ptuj. Radi teh ravnokar omenjenih objav «Tabora» in «Jutra» so protestirala proti tem, od Kukovca izmišljenim nakanam vsa demokrasko kulturna društva iz Maribora, Celja in Ptuja. V svoji lažnjivosti in hujskariji je šel ata Kukovec celo tako daleč, da je uprizoril nastop svoje Orjune proti «Jägerbalu» v Celju, kjer je on sam igral glavno vlogo. Kar se mu v Celju ni posrečilo, se mu je v Mariboru, kjer je njegova Orjuna, ker je izostala prireditvev — «Männergesangsvereina», razbila stroje v Cirilovi tiskarni. Kako dobro je bil informiran ata Kukovec o paktih med radikali in Nemci, nam svedoči dejstvo, da je še govoril o nemško-radikalnem paktu kot dejstvu na zboru JDS zaupnikov v Ljubljani dne 19. t. m. — «Jutro» poroča o dr. Kukovčevem govoru, da je govoril o nemških kroglicah, ki bodo oddane za radikalno stranko in bo on dr. Kukovec v novi narodni skupščini poklical krivce nemško-radikalnega pakta na odgovor. In danes 20. t. m. pa zvemo, da so radikali in Nemci v Sloveniji vsak zase vložili kandidatno listo. Torej so bile vse ata Kukovčeve na poboj in rop pozivajoče vesti o grozno nevarnem paktiranju med Nemci ter radikali navadna laž, kakoršnih smo žalibog že skoraj dnevno vajeni iz ust in izpod peresa nekaj letnega voditelja slovenskih policajdemokratov-mladinov. Je res skrajni čas, da volitve dne 18. marca za vselej zaprejo usta lažnjivemu atu Kukovecu, da ne bo več blamiral Slovencev v Beogradu in smešil cele države napram zunanosti. Pakt med Nemci radi predaje kazin in gledališč germanski roki bi bil zmožen podpisati samo dr. Kukovec, ki je že pod staro Avstrijo paktiral z Nemci v graškem deželnem zboru in po preobratu kar na lastno pest ponudil Radgono Nemcem in v parlamentu pa Celovčanom avtonomijo. Resnici prav nič dostopnega politika kot so lažnjivi ata Kukovec, reši nas — o Gospod!

Dr. Kukovec in narodnost. Borec za mariborsko oblast je v velikih skrbih, kako bodo Nemci volili, ker ne marajo voliti demokratov. Da bi nahujskal Sokole in orjuncje proti drugim strankam, je zajahal — narodnega konja. To dela tisti Kukovec, ki je v Prekmurju postavil za kandidata moža, ki je bil zaprt radi tega, ker je demonstriral za priklapljenje Prekmurja k Madžarski, moža, ki naziva nas po madžarskem vzgledu zaničljivo «slavce», to dela isti Kukovec, ki računa v Prekmurju na glašove onih, ki negirajo našo državo. Saj je vrlo narodno nastopal svojčas v Gradcu, kar se mu ne šteje v greh, ker dela liberalno politiko.

Slovenska Bistrica. Velik volilni shod dr. Antona Korošca v torek, dne 27. februarja, v Slov. Bistrici odpade, ker je govornik zadržan. Zato bo volilni shod v Slov. Bistrici v nedeljo, dne 11. marca, po drugem sv. opravilu v prostorih ukrajne hranilnice. Somišljeniki, povejte to našim volilcem!

Volilni shodi SLS v okraju so se vršili v nedeljo, 18. februarja, pri Sv. Trojici, Sv. Lenartu (za cel okraj) in Sv. Juriju v Slov. gor., dne 19. februarja pri Sv. Benediktu. — Prihodnjo nedeljo se vršita volilna shoda pri Sv. Ani in na Ščavnici.

V Zrečah se je vršil shod za delavstvo. Govorili so: rudar Uranjek, Šrekl, Potnik in Jurak. Med mirnimi zborovalci ste vladali veselost ter resnost. Zrečki delavci bodo na dan volitev spuščali svoje kroglice v drugo skrinjico, to je tisto, ki hoče vse stanove združiti v bratski ljubezni in ta je — SLS.

Zborovanje narodno-socialistične stranke v Razboru pri Slovenjgradcu. V tukajšnji gostilni Suhidol je imela na pustno nedeljo volilni shod narodno-socialna stranka. Kandidat gospod Marčič iz Slovenjgradca je vezal otrobe, kakor je že šega takih strank, ki ne izhajajo iz potrebe, ampak častiželjnosti in dobičkarstva nekaterih ljudi. Gospod Marčič je pripovedoval, da bo on kot poslanec skrbel za delavca, malega kmeta in malega uradnika. Lahko obeta, ker nikdar poslanec ne bo. Za skrb za priprosto ljudstvo se njemu, ki je na račun preprostega ljudstva obogatel, prav lepo zahvalimo. Temeljne misli, ki sedanje volitve gibljejo, pa je le toliko omenil, da bi Slovenci nekaj več pravice že smeli imeti. To je toliko kot nič! Vidi se, da je hotel vse skupaj za nos vleči. Pritrjeval mu je kmet Karničnik, ki je že vse stranke obletal, pa so ga povsod ven vrgli. Poslušalci nismo ugovarjali budalostim kandidata, po shodu pa smo sklenili, da ne bomo volili stranke, ki ne stoji odločno na temelju popolne zakonodajne avtonomije Slovenije. Dne 18. marca pa bomo volili vsi avtonomistični Slov. ljudsko stranko. Živela SLS. Živela slovenska avtonomija. Proč s centralizmom!

Poštni direktorji v Ljubljani smo priporočili radi kršitve pisemske tajnosti g. Lovreta Petovar. Poštna direktorja je na našo prošnjo odredila na licu mesta preiskavo in gospod oblastni direktor dr. Debelak nam je poslal glede izida preiskave sledeče obvestilo: «Preiskava je dognala, da je bil očitak popolnoma neutemeljen, ker gospod Lovro Petovar ni bil, odkar je vodstvo pošte Ormož poverjeno tačasemu starešini, niti enkrat v uradnih prostorih. To spričuje starešina pošte in dodeljeno osebje. Istotako zanika imenovano osebje, da bi dalo kako prejetu ali došlo pošiljko omenjenemu gospodu v pogled». Opomba g. direktorju: Vse lepo, toda g. oblastni direktor nam ne more popraviti, da se je g. Lovro Petovar v družbi hvalil, da ima lahko vpogled v pisma. Tem bolj je za ormožki poštni urad, ako je bila trditve Petovarjeva prazno besedičenje. Mi nismo izrekli obdolžitve na urad, temveč le opozoritev, da se Petovarjeve želje in besede ne uresničijo.

Brezuspešna intervencija Mermolja za izpustitev generala napadalcev na Cirilovo tiskarno. Med v nedeljo aretiranimi orjunaši je tudi inženir Vedernjak, ki je tajnik glavnega odbora SKS. Gosp. Mermolja se je takoj, ko je zvedel za aretacijo g. Vedernjaka, podal poročilo «Jutra» k preiskovalnemu sodniku in interveniral, da se izpusti gospoda Vedernjaka. «Jutra» dalje poroča, da intervencija ni imela uspeha, ker je preiskovalni sodnik baje izjavil, da inž. Vedernjaka ne izpusti preje, predno ne bo priznal. Za «Kirchenräuberja» se je potegnili brezuspešno ata Kukovec, za šefa orjunaškega generalnega štaba pa slabostojni Mermolja tudi brez uspeha — to se pravi: ata Kukovec in Mermolja sta se blamirala in s svojima intervencijama pokazala, da se zavzemata za navadne roparje in da so orjunci od demokratov in samostojnih plačani nočni razgrajati in napadalci tuje lastnine. Gospod Vedernjak pa res spada samo k Orjuni in pa v glavni odbor SKS, kjer je že več ljudi njegovega kalibra, ki za svojega poslančevanja niso znali ločiti med svojo in državno lastnino. Povsod pač, kjer se zgodi kako vnebovpijoče nasilje, nočni napad in rop so pač več ali manj udeleženi demokratje mladini s svojimi orjunci in sokolaši in njihovimi otroci slabostojnimi. Ako se blamira ata Kukovec, se mora tudi Mermolja, kjer sta si glede pameti in pojmihi o poštenosti v zlahti kot oče in sin.

Gibanje mladinskih organizacij v Črni na Koroškem. (Gledališka prireditve). Naši mladeniči in dekleta se pridno gibljejo. Večkrat so naš že zabavali z igrami. Toda, kakor so zdaj dvakrat zaporedoma uprizorili igro «Krivoprisežnik», tako izborna še poprej niso igrali. Orli in članice Dekliške zveze so vsi najboljše rešili svoje vloge. Dokaz temu, da je tudi pri ponovitvi zadnje nedelje bila gledališka dvorana ravnotako napolnjena, kakor pa prvokrat. Mladičji in dekleta, le tako naprejš!

Značilna deputacija. Novosadski «D. Volksblatte» pripoveduje to-le dogodbo: Veliki župan v Palanki je minuli teden poslal v Beograd deputacijo, sestojčo iz Srbov, Nemcev in Madžarov. Nihče izmed mož ni vedel, za kaj prav za prav gre. Eni so mislili za novo železniško postajo, drugi na odpis davkov, tretji na odpust vojaških letnikov itd. Vsi pa so bili prepričani, da se vozijo na občinske stroške. Vodili so jih občinski tajniki. Pred finančnim ministrom je čakal na deputacijo veliki župan, ki je vsakemu posameznemu stisnil roko. Kaj se je dalje zgodilo z deputacijo, zaupnik novosadskega nemškega dnevnika ni vedel povedati, ker je šel svojim putem. Toda drugi dan so poročali beograjski radikalni listi: «Včeraj se je oglasila pri notranjem ministru dr. Stojadinoviču deputacija radikalcev iz Palanke in mu ponudila kandidaturu za Palanko. Dr. Stojadinovič je kandidaturu sprejel. Z radikalci so bili tudi Nemci in Madžari.» Take deputacije in celo na občinske stroške — za to je treba želodca, ki ni posebno občutljiv. — Če mora občina na Kranjskem po nalogu okrajnega glavarstva prirediti ministru dr. Niku Zupančiču drag banket, zakaj se ne bi potem na občinske stroške pošiljale deputacije finančnemu ministru dr. Stojadinoviču, ki ima istotako zdrav radikalski želodec.

Popravili so se pri «Kleine Zeitung» in «Grazer Montagszeitung» in ministru policije je vrnilo odvzeti poštni debit. S čim nam je «Kleine Zeitung» bila nevarna, res ne razumemo, no, pa sedaj se je popravila.

Demon alkohol. Leopold Lužnik, 26 let star, hlapec v Črnečah pri Dravogradu, je prignal 15. februarja zvečer za svojega gospodarja v Velenju kupljenega konja že precej vinjen domov. Doma je zahteval še od gospodarja 1 liter vina, katerega je v dveh duških spil in nato približno ob 24. uri pijan šel spat. Prihodnjo jutro je pa našel gospodar Lužnika mrtvega v postelji. Lužnik je bil obče znan kot strasten žganjepivec.

Novice iz Spodnje Mislinjske doline. Samostojnemu Drogeniku se je dne 18. t. m. volilni shod v Slov. gradu popolnoma ponesrečil. Ko je v Draškovičevi gostilni zagledal velikansko množico ljudi, se mu je veselja obraz razširil. Kmalu pa se mu je veselje v žalost spremenilo. Niti govoriti ni smel, toliko je bilo ogorčenja nad njim in njegovo stranko. — V Pamečah je na pustni pondeljek zjutraj na plesu nagloma preminul 26letni Ivan Vodovnik iz Legna. Vsled srčne napake ga je zadela kap. — V Starem trgu so našli blizu njegovega stanovanja mrtvega Jakoba Fišer, 75letnega čevljarja. Vzrok: alkohol.

Iz poglavja o gospodarstvu na Belju. Iz državne veleposesti Belje bi se moralo izdajati iz mlekarne 800 kg sirovega masla nabavljajni zadrugi državnih uradnikov v Beogradu po 35 din. 1 kg. Nabavljajna zadruga pa ni prejela doslej iz Belja niti enega kg.

Kdo vse lahko postane komisar železniške policije?

Po Bosni je začela radikalna vlada nameščati učitelje in pope kot komisarje železniške policije.

Zivega so spekli. Graščinskega logarja Petra Ognjanoviča v selu Ruševo (na meji med požeškim in našičkem okrajem) so napadli po noči doslej neodkriti razbojniki. Ko so navalili tolovaji na njegov stan, je bil logar v mlinu, kjer so ga zgrabili in ga potem na ognju tako dolgo pekli, da je vsled opeklin izdahnul.

Porotniki za spomladansko zasedanje mariborske porote: Katz Josip, posestnik in gostilničar, Gornja Polskava; Golob Jakob, posestnik, Zlatolice; Kolman Miha, posestnik in lesni trgovec, Pohorje; Visočnik Jernej, posestnik, Pohorje; Kreuh Miha, posestnik, Pekre; Verhovšek Anton, posestnik, Gornja Bistrica; Kukovič Karl, posestnik in lesni trgovec, Slov. Bistrica; Lešnik Alojz, posestnik kavarne, Krčevina; Lah Anton, posestnik, Velika Nedelja; Mom Ferdo, posestnik, Planica, občina Loka; Godec Alojz, veleposestnik, Rudečibreg; Burg Vid, posestnik, Jurovec; M. Forsnerič, želar in tesar, Sv. Lovrenc na Dravskem polju; Balkan Jakob, posestnik, Sp. Jablane, občina Cirkovce; A. Stiger ml., tovarnar, Slov. Bistrica; Zivko Anton, posestnik, Sp. Dol, Sp. Jakobski dol; Trinko Peter, posestnik in gostilničar, Razvanje; Mellacher Leopold, posestnik, Pobrežje; Jauk Ivan ml., posestnik, Limbuš; Hojnik Aleksander, posestnik, Jelenče, občina Pesniški dvor; Janžur Ant., posestnik, Sp. Novavas; Detiček Anton, posestnik, Poljčane; Lenart Jernej, posestnik, Škola; Wirth Jožef, gostilničar, Studence; Topolovec Jurij, posestnik in gostilničar, Ptujška gora; Urlep Valentin, posestnik, Laporje; Slavič Franc, posestnik, Cven; Puconja Franc, trgovec, Križovci; Vaupotič Jakob, posestnik, Lancova vas; Kodrič Jernej, posestnik, Sp. Poljčane; Fingušt Franjo, posestnik, Brezule, občina Podova; Krainer Jožef, posestnik, Vrhov dol; Kump Filip, mlinar, Muretinci; Supanič Alojzij, veleposestnik, Vaigen, občina Jarenina; Pleteršek Jožef, posestnik, Mihovec, občina Cirkovce; Lobnik Vvgust, posestnik, Sp. Radvanje. — Nadomestni porotniki: Jakob Kores, trafikant, Lah Franc, trgovec, Friedrich Adolf, trgovec, Jarc Viktor, trgovec, Hohnetz Franc, mesar, Hönigmann Ivan, gostilničar, Gluschitz Valentin, čevljar, Rutnik Jakob, žand. stražmojster v p., Preac Jakob, trgovec, vsi v Mariboru.

Iz celjskega okrožja.

Nekaj iz volilnega gibanja laži-naprednjakov v Mozirju. Na prav demokrasko orjunaški način so se postavili J. M. Goričar in njegov drug Lipold in za vsako ceno hočejo posaditi «slavnega» hribolazca Kocbeka na poslanski sedež v Beogradu, da bi tamkaj na orjunaški način reševal gornjegrajski okraj. Samostojni generali brez armade: Kostanjšek, Miklavc in učitelj Pušenjak pa nimajo upanja, da bi zamogel Kocbek osrečiti Gornjo Savinjsko dolino v polni meri ter so mu priskočili na pomoč s samostojnim kandidatom Piklom. Za žalskega Pikla pišejo si zgoraj omenjeni slabostojni trobentači letake, jih po noči nalepljajo na vogale, lipe in vodnjake v polnem zaupanju, da bodo na ta način pokončali klerikalnega zmaja. Dobro ste jo pogruntali za spravo, slovo in mir, kar vam je ob vsaki priliki na jeziku, a v srcu pa ste za razdor in prepir. Samouprava Slovenije vam je deveta briga in pamet vas mogoče, če je še sploh kaj imate, sreča enkrat po 18. marcu.

Kandidat Samostojne g. Pikl iz Zalca je imel v nedeljo, dne 18. t. m., volilni shod v gostilni Strmšek v Mozirju. Udeležilo se ga je lepo število pristašev KZ, ker Samostojno je itak dveletna suša vzela. G. Pikl je izjavil, da se je težko odločil za poslanski poklic, pa ker je Samostojna na stališču, da se je treba belega kruheka na vladni mizi v vsakem slučaju brezobzirno posluževati, ker to več nese kot opozicija, je pripravljen pri tem delu svoje volilce zastopati. V isti sapi je pa tudi navdušen avtonomist, samo si še ni na jasnem, kakšna naj bode njegova avtonomija radi velike davčne nezmoglosti Slovenije; boriti se za njo, je sploh nesmiselno, ampak je treba čakati, da nam jo Rusi izvojujejo. Politike bivše demokrasko-samostojne vlade se je skrbno izogibal, zasluge Samostojne pa je tudi pozabil naštet, da se ga je moralo na to opozoriti, ker pa je število istih ogromno, je moral vzeti žepni zapisnik, toda tudi tam je tako malo našel, da mu je moral g. Kraherl s svojim spominom priskočiti na pomoč, pa še obema je trda šla, ker sta na «kanceljparagraf» pozabila. Seveda so uspehi poslancev SLS nepremična lastnina Samostojne. Na vprašanje, kdo je dosegel, da je bil letnik 1898 od vojakov odpuščen, je g. Pikl izjavil: «Pašič!», kar je povzročilo bučen smeh med zborovalci in klice: «Živijo Pašič!» Govornik je ponovno prišel v zadrego radi neprestanih krepkih ugovorov, katerih niti samostojni Kraherl z vsem svojim sladkomišnim prigovarjanjem ni mogel zabraniti. G. Pikl naj bode prepričan, da je s svojim shodom preskrbel tukajšnjim volilcem prijetno brezplačno zabavo v sedaj-nem dolgočasnem zimskem času.

Zanimivosti iz Mozirja. Peter Tlaker je hotel pridobiti našega okoliškega župana z opeko za svojo stran ko, in še kandidaturu so mu ponujali, pa ni šlo. Samostojni Drogenik pa mu je poslal pošto, da sme ostati pri SLS, samo kandidira naj na samostojnem programu. «Da se ne bomo tako pripravili,» je pripomnil Drogenikov pomočnik. Mi pa pravimo: Nikar se Slovenci nič ne pripravajmo, ampak volimo vsi Slov. ljudsko stranko.

Slavni «Jungschütz» Ivan Lipold je namestnik pri demokratih. Čestitamo Ivanu in stranki.

Adijo, pa zdrava ostanita. Poročilo iz Mozirja. Nekaj posebnega moramo poročati. Naša dolina je sicer tudi pozimi zelena, ker smo med smrekovimi in jelkovimi gozdovi. Zadnji teden pa je ozelenel tudi marsikak hrast, kostanj in plot, če je bil blizu pota. Samostojna stranka jih je tako prebarvala s svojimi plakati, ter vabila na svoje shode. V nedeljo, 18. februarja, sta poskusila Pikl in Kolenc v Mozirju srečo. Ta trud bi si bila lahko prihranila, saj jih je že Drogenik zadnjic

dosti slišal. Zborovalec je bilo veliko, pa samostojnih liberalcev malo. Naši možje in fantje so Piklu in Kolencu prav lepo dokazali, kako dosedanja vlada ni izdala nobene koristne postave, pač pa veliko škodljivih. Govornika sta klicala: «Pustite vendar, da poveva, kar imava!» Naši so jima rekli: «Saj nimata kaj!» Adijo, pa zdrava ostanita. Mozirjani bomo metali v drugo škrinjico.

Sleparski berači in še bolj sleparske beračice se klajajo zadnji čas po gornjegrajskem, celjskem in šoštanjškem okraju v obilnem številu. Posebno dve ženski, ena se izdaja za Jožefo Šmalcer, druga za Marijo Novak, znate mojstrsko lagati, da sta si v botrinji ali celo v sorodstvu s kakim duhovnikom, govorita o svoji družini, prosita za posojilo in tako naprej. Ena pravi, da ima moža v norišnici in da tudi njej sili kri v glavo; to je tudi res, ker baba pije za prigoljufan denar šnops. Eden, ki se je že sam dosti opekel, opozarja vsakega čitatelja, naj je previden nasproti tujcem! Pomagajmo bolj izdatno znanim revežem, bolnikom, in pa dobrodelnim zavodom ter misijonom!

Iz Maribora.

VOLILNI SHOD

Slovenske ljudske stranke v Mariboru se vrši danes v sredo, 21. februarja, v Gambrinovi dvorani v Mariboru. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Na shodu poroča o političnem položaju nosilec kandidatne liste SLS

DR. ANTON KOROŠEC.

Somišljeniki, pridite v obilnem številu!

Zenske in dijaki tokrat nimajo vstopa na shod.

Blatne ceste so povzročile, da je moral novopečen demokrat Novak prositi, da ustanovi «Kmetško-obrtna zveza» po domače «spušana demokraskta stranka» podružnico tajništva v pisarni obrtnega društva, ker za društvo ne rabi več pisarne. Zakaj bi Novak in njegov nad vse zvesti adjutant Kenda skakala čez blatno Aleksandrovo cesto v Centralno tajništvo v Cankerjevi ulici, kjer vestno deluje «poet» Špindler. Oj ti ubogo, nekaj tliko obetajoče Slov. obrtno društvo, v kakšne roke si prišlo! «Tovariša» Novak in Kenda te bodeta še na kant spravila in vseeno je ves trud zastoj, ker na 18. marca jih bomo mi in dragi ata Lojze, pardon Vekoslav Kukovec zapustili in končni obračun naredili.

Orjunaš in tajnik Franjo Kenda se je v petek, dne 16. t. m. na vse pretege trudil spraviti primerno število «tovarišev» skupaj za napad na našega poslanca g. Žebota. A kljub obisku vseh kavarn in gostiln, ki je trajal pozno v noč, se mu ta nakana ni posrečila. Ali bi ne bilo dobro, ako bi se policija tudi za tega zahrbtnega tička malo pobrigala.

Niti za «šnopsanje» nima več časa. Gospod Kenda tajnik Slov. obrtnega društva, močan steber Orjune nima niti toliko časa več, da bi mogel en «šnopsar» udariti, kar mu je najljubše. Niso več časi za to, ker mora sedaj za ateka Lojzeka, ah pardon, Vekoslava, po kavarnah agitirati, da bo prej «koncentracija» izvršena. Ko mine 18. marec, bomo pa mi njega popolnoma izkoncentrirali, ker mi obrtniki že sami vemo, koga imamo voliti in ne potrebujemo nobenih manifestov, in če so tudi od raznih ljudi ala Novak, Pinter, Monjac, Kenda, Bizjak itd. podpisani.

Kdo in kaj je pravzaprav ta dični Kenda. Da bodejo naši obrtniki prav podučeni in da se bodejo znali tega človeka izogibati, ga za danes le tako na kratko opišemo. Kenda ne nastopa javno, ker mu najbrž zahrbtno delo bolj ugaja. Ako sedi v kavarni ali kjerkoli drugje, takoj je neizogibni tajnik pri tebi, najprej te prav pazno otiplje, kake «sorte» da si, potem te najprej obdeluje za «našega kandidata starega Rebeka» da bolj vpliva in da ni nobene zmote, pove še, da je to «Kmečka obrtna zveza», opusti pa previdno pravi naziv «Demokraskta stranka», ker se ga najbrž že sam sramuje. S tem misli seveda nevedne ljudi zmotiti. Ravno tako dela tudi v pisarni društva, tako da človeku že preseda. Tu se pač enkrat vidi, česar je vsega zmožna korupcija in denar. Mi pa svarimo naše volilce pred tem človekom, ker vi sami veste, kaj imate za storiti. Kakor hitro pa te je za to pridobil, te pa hoče še kot orjunaša imeti. Seveda Rehar, dr. Reisman in Cafazura že vedo, kateri ljudje so za handitsko delo dobri.

Zastopstvo pri Mestni hranilnici — strankarsko. — Po dr. Irgoličevi polomiji se je preril do korita orjak dr. Karol Koderman. Ker pa uri dopoldne veletič pri Spatzeku ter pospešuje popoldne prebavljanje pri Božiču, je prepustil komercialno izkoriščanje svojemu kompanjonu dr. K. Slokarju, ki prav rad uživa klubbase, kuhane na vinu. Ker se pa tudi rajši ukvarja s trgovino, kot s sestavljanjem pravnih spisov, je poveril sestavo tožbe proti nekdanjim odbornikom Mestne hranilnice, ki so pod težo nekdanjih razmer podpisali avstrijsko vojno posojilo, svojemu pravnemu konzulentu. — Sedaj je pa pričel od korita odtravati oba dr. Karla tretji dr. Karl, ki je kompanjon dr. Maksa Snuderla. Ta naj bi dobil korito pri Mestni hranilnici, dobiček pa delil z dr. Karlom Škapinom za njegove podpise. Tak zavod kot Mestna hranilnica naj bi imel nadstrankarsko, če že ne povsem nepolitično zastopstvo, ne pa tako socialno in nesocialno-demokrasko.

Stanovanjski urad in vse, ki iščejo zaman stanovanje, opozarjamo, da stoji na glavni pošti, I. nadstropje, že peti mesec lepo stanovanje, obstoječe iz treh sob in 1 kuhinje, prazno, ki ga je moral izprazniti poštni uradnik g. Z. s svojo mnogobrojno družino v prid vodju

glavne pošte, ker mu je komisar poštnega ravnateljstva zagrozil z discipliniranjem (!?) in sodnijsko odpovedjo, četudi je imel in še ima vodja s svojo materjo in sestro stanovanje v Krekovi ulici 5, pritličje. Po tako nujni izpraznitvi je vpostavila poštna uradnica gđ. G., ki se že več let v vsaki zadregi nazivlja kot nevesta — menda večna (lep vzgled!) — g. vodje, nekaj pohištva in ropotije, da se tem lažje varajo oblasti. Nobenemu parčku, ki je prišel z izgovorom, da se pogaja ali se namerava poročiti, še ni mariborski stanovanjski urad nakazal stanovanja, ker ga niti že poročenim ne more nakazati. In zato je nepopisen, najbrezvestnejši škandal, da so šle oblasti temu samcu za časa najhujše stanovanjske bede slepo tako daleč na roko, da so mu dale kar celo stanovanje za nemoteno shajališče na razpolago, med tem ko čaka stotero poročenih z otroci zaman na kako stanovanje. To za enkrat! (Ta slučaj bo gotovo tudi dobrodošel predavanju g. Pirca. Op. ur.)

Afera Pirc—dr. Sernee. Druga glavna razprava je po odmoru dveh mesecev določena na četrtek, 22. t. m. ob 12. uri. Od strani obtoženega dr. Serneca so predlagane priče: sodni svet, dr. Tombah, notar Ašič, odvetnik dr. Haas. Od strani zasebnega tožitelja sta za priči predlagani mati in teta otroka notarja Ašiča. Kot posebna priča nastopi tudi — »Straža«.

Otvoritev kavarne «Beograd». Danes bo zopet otvorjena kavarina «Beograd», katero prevzameta kavarnarja Klemenčič in Valjak starejši.

V mariborsko moško kaznilnico dospe te dni 120 srbijanskih kaznjencev iz Niša in Skoplja. Ravno kar omenjeni srbijanski dve kaznilnici boste oddali na kaznilnico v Lepoglavi na Hrvaškem 200 kaznjencev.

Naraščaj Rdečega križa. O organizaciji naraščaja Rdečega križa bo imel nadzornik g. Fr. Fink dne 23. t. m. v risalnici deške meščanske šole v Krekovi ulici ob 15. uri predavanje za učiteljstvo vseh tukajšnjih šol.

Zadruga krojačev naznanja, da se bo v teku tega leta priredil prikojevalni tečaj v Mariboru. Natančneje informacije se izvejo pri načelniku zadruga v Mariboru, Slomšekov trg 5.

Loterijski pododbor. Prva seja dne 18. januarja ob 20. uri v društvenem prostoru. Navzoči gg.: Zaplotnik, Kunst, inž. Kiffmann, Tiefengruber, Pirc. Dnevni red: 1. Loterija, 2. Gradbena banka. Podpredsednik odbora MGA g. Kunst otvori sejo in preide na dnevni red: ad 1) inž. Kiffmann poroča izbrano o svojem že pri odborovi seji dne 8. jan. v principu sprejetem predlogu glede prireditve loterije. Po njegovem predlogu naj bi se vršila štiri žrebanja, vsako za gotov sestav skupine. V prvi skupini pet rodbinskih hiš, pritličje in mansardi po dve sobi, 1 kuhinja s pritliklinami. Za eno stavbo stroški največ 100.000 din., od tega 40% na hipoteko. Po daljši debati se je Kiffmannov predlog skrčil za prvi poskus samo na eno skupino ter se je soglasno odobril sledeči sklep: Loterija obsega 15.000 srečk po 25 din. Dobitki trije in sicer: 1. vila, idealen načrt, 4 sobe in pritlikline, neobremenjena z dvema malima stanovanjima in vrtom. 2. Slična hiša s 30% hipoteke. 3. Stavbišče 500 kv. m. Izvršitev: Konkurni razpis na stavbena podjetja v Mariboru in okolici, vstevši ona, ki imajo tu svojo filijalko. Pogoji: a) sezidava površja največ 80—90 kv. m in vsebuje: eno klet, pralnico, drvarnico, prostor za živila. b) Pritličje: ena kuhinja 12 kv. m, ena soba 20—25 kv. m, ena soba 10—20 kv. m, ena mala shramba, hodnik. c) Podstrešje ali polnadstropje: 2 sobi, eno sobo za služkinjo, ena kopalnica brez opreme ali pa ena kuhinja in dve sobi. d) Ograja

lesena z betonom, stebri 80 kv. cm. e) Kanalizacija do ceste, električna napeljava, vodovod od ceste, greznica in smetišče obzidano. Cena 600.000 do 700.000 K, to je 150.000 do 175.000 din. Natančni opis materijala itd. Hiša se mora izročiti popolnoma gotova za vselitev pripravljena. Cena za tri mesece obvezna. Natečaj predložiti 14 dni po razpisu. Stavbene načrte v tlorisu in prerezu, perspektiva stavbeni popis, zaveza stavbenega časa od dne naročila. Hiša mora lepo vabljivo izgledati.

Zahvala. Podpisana zalujoča rodbina Lahovič se tem potom najpristrčneje zahvaljuje za številne dokaze srčnega sočutja povodom bridke izgube naše iskreno ljubljene hčerkice, oziroma sestrice Marije Lahovič. Pristrčno zahvalo izrekamo tudi vsem, ki so blago pokojnico spremljali k zadnjemu počitku ter jo blagohotno počastili s cveticami in venci, posebno še veleč. g. veroučitelju, celemu učiteljskemu zboru in vsem šolskim tovarišicam, kakor tudi gg. poštnemu višjemu upravniku, poštnim uradnikom, uradnicam in svojim blagim tovarišem in njihovim obiteljiem. — Zalujoča rodbina Lahovič.

H. G. WELLS:

Zgodba o nevidnem človeku.

Pa ni pripovedoval tisto noč. Rana ga je hudo bolela, mrzlica se ga je lotevala, duh mu je blodil. Pripovedoval je nekoliko, pa zašel je na druge stvari, misli so mu uhajale, blesti se mu je začelo.

»Bal se me je, — videl sem, da se me je ball« je venomer ponavljal. »Mislil je, da me bo ukanil — venomer je bil pripravljen, da mi potegne —. Kak norec sem bil —!«

»Zlikovec, tisti človek!«
»Ves divji sem bil —! Ubil bi ga bill!«
»Kje ste dobili denar?« je nagloma vprašal Kemp. Nevidni človek je nekaj časa molčal.
»Ne morem vam tega povedati nocoj!«
Zastokal je, obleka se je sklonila naprej in nevidne roke so podprle nevidno glavo.

»Kemp,« je dejal, »že tri dni nisem spal! To pa tam le nekoliko zadremal. — Spati moram!«

»Dobro! Pojdite spat! Moja postelja vam je na razpolago!«

»Pa kako naj mirno spim! Medtem ko bom spal, mi uide —! Hm —! Kaj zato!«

»Kako je z rano?«

»Nič hudegal Praska. — O Bog, kako sem truden!«

»Zakaj ne greste spat?«

Nevidni človek je molčal. Zdelo se je, da opazuje Kempa.

»Zato ker se bojim, da me ne bi kje ujeli — ljudje —.«

Kemp se je plašno zgenil —.

»O, jaz norec —!« je vzkljnil nevidni človek in udaril po mizi, »— izdal sem vam svoje misli —!«

XVIII.

Nevidni človek spi.

Utrujen je bil in ranjen, pa vendar se je nevidni človek branil Kempove častne besede, da mu ne bo kratil svobode. Sam je pregledal okna in poskusil ključavnice ter se lastnoročno prepričal, da se dajo izlaska odpreti in da je beg skozi nje brez težav mogoč.

Končno je bil zadovoljen. — Kemp je čul zehanje.

»Škoda, da vam ne morem že nocoj pripovedovati, kaj vse sem doživel. Preveč sem utrujen. Moja zgodba je prava groteska. Ampak verjemite mi, Kemp, vkljub vašim dokazom — stvar je možna! Telesna nevidnost je moj izum. — Hotel sem ga prikriti svetu. Pa ni bilo mogoče. Pomočnika moram imeti. In vi —! Kaj vse bova dosegla —! Ampak jutri več o tem! Sedaj pa, Kemp, moram spati ali pa umreti!«

Kemp je stal sredi sobe in nemo zrl na prazno brezglavo obleko, iz katere je prihajal glas.

Note i, zavodi pozor!

Proda se izvrstna peč za pesu kuh dvar: t po 4 kolsče eciva in sušenje sadj s 6 le samji; rana; železna, zno raj ob zimotn opako tk. v. Welsin-Refarmweres. Na k. l. s. h. se postaja i k. j. k. l. ter tak i post. Služi vsake vrste kur. o. Peč a navodla tra en. Šele malo r bljena. V. d. pri lastniku V. S. u. a. l. Ju s. i. v. h. i, p. št. G. r. S. v. Kungota. 2—3 75

z vsemi potreb
šč namise prod
v Mariboru, Meljska cesta 24.
2 3 76

Modra galica 08/109,
Žveplo 2 krat rafiniran.
»Fl r stelac
Petrolej, hencin s tro
tr šrine, s. k. o. r. s. n. a. s. t. r. o. j. n. a.
r f o. j. a. p. o. n. u. j. a. o. a. j. n. j. h.
c. e. n. a. h.

Mahorko, Maribor
d. z. o. z. Slovenska ul. 8
t. l. f. 153.

Čevljarskega učence
sprejme t. k. o. j. t. r. d. i. z. a. K. o. h. o. n. t.,
Maribor, Strica jeva ul. 7 71

Hej, pozor! Pač pojdemo
k čevljarju,
ki dela najboljše pravila in
tudi n. v. e. č. v. j. e. n. j. c. n. e. š. e. T. a. j. e.
Čiri Lovc. Maribor
Glavni trg, na dvorišču. 82

»Vidim, da vas moram zapustiti. Stvar je kratkoma — neverjetna. Trije taki dogodki, ki stavijo na glavo vse moje pojmovanje — pa bi moral znoreti! Ampak stvar je resnična —. Ali vam morem še s čim postreči?«

»Lahko noč mi še voščite!«

»Torej lahko noč!«

Kemp je stisnil nevidno roko in je stopil k vratom.

Hipoma se mu je približala prazna obleka z naglimi koraki.

»Dobro me razumite! Ne poskušajte me ukaniti ali pa ujeti, sicer —.«

Kemp je izpremenil barvo.

»Mislim, da sem vam dal svojo besedo —!«

Rahlo je zaprl vrata za seboj in takoj se je obrnil ključ v njih.

Za trenutek je stal pred vrati in se držal za čelo.

»Ali sanjam —? Ali je svet znorel —? Ali sem jaz —?«

Nasmejaj se je in poskusil kljuko.

»Izključen iz lastne spalnice!«

Šel je proti stopnjicam, pa se vrnil k zaklenjenim vratom.

»Stvar je dejstvo!« je mrmral in se tipal za kosti, ki so ga bolele od trdih Griffinovih pesti. »Golo, nedvomno dejstvo —.«

»Ampak —.«

Brezupno je zmajeval z glavo in šel v obednico.

Naredil je luč, si prižgal smotko in začel dolg sprehod po sobi. Prepričal se je sam s seboj in zdaj pa zdaj polglasno vzkljnil.

»Neviden —!«

»Ali so nevidna živa bitja na svetu?«

»V vodi, v morju — dal Na tisoče in milijone! Mikroskopična, drobna bitja —. Mikrobe —. V morju je več nevidnih nego vidnih živih bitij. Niti mislil nisem poprej na to —. Ampak v zraku —? Ne —!«

Ni mogoče —!

Toda končno, — zakaj ne —?

Človek, vlit iz stekla, — tak človek bi ne bil neviden —.«

Globoko se je zamislil. Pepel treh smotk je ležal po preprogi, preden je spet govoril. In še tedaj je le polglasno vzkljnil.

Šel je v knjižnico in prižgal plin. Casopisi so ležali na mizi. Jutranji dnevnik je nepregledan ležal na vrhu.

Vzel ga je roke, razgrnil in bral »Čudno zgodbo iz Ipinga«, ki jo je mornar v Port Stowe pretiral Marvlu.

»Zavit —«, je ponavljal, »ves v povojih —.« »Nihče ni vedel za njegovo nesrečo —.« »Kaj vruga namerava ta človek —?«

Djal je časopis v stran in poiskal drugega. »Ah —!« je zagrabil St. James's Gazette. »Sedaj bom zvedel resnico!«

Hlastno je razgrnil papir. Par polnih stolpičev o naj-novejših dogodkih je ležalo pred njim. »Cela vas znorela —!« je bral napis.

PALMA
Kaučuk potpetnike
in potplate

Prednosti!

Ceneje
in
znatno
trajnije
nego od kol!
Varstvo
proti vlagi
i mrazu!

A V 637/22

Oklic.

Vsled sklepa okrajnega sodišča okrajnega sodišča v Mariboru z dne 17. februarja 1923, A V 637/22-25 se vrši v etek, dne 23. februarja 1923 in naslednje dni iz zemlji in delje vsaki dan od 2. ure popl ne naprej v Mariboru, R. tovški trg št. 8 prostovolna javna oražba v zapuščino, dne 2. decembra 1922 umrlega trgovca Miroslava Kosial Živanovič spatajočih pr. m. č. o. n. k. k. o. r. p. o. h. i. s. t. v. a., obleke, perila, fotografirnih aparatov, daljnogledov, namizne posode, steklenin, dragocenost i. t. d.

Kupci morajo kupiti o takoj položiti v roke sodnega k. misara in kupljene pr. d. m. t. e. t. a. k. o. j. o. d. s. t. r. a. n. i. P. o. j. a. s. n. i. l. a. d. a. j. e. p. o. d. p. i. a. n. i. s. o. d. n. i. k. o. m. i. s. a. r. v. n. o. t. a. r. s. k. i. p. i. s. a. r. n. i. v. M. a. r. i. b. o. r. u., A. l. e. k. s. a. n. d. r. o. v. a. c. e. s. t. a. št. 14 in prilikom prod je

V Mariboru, dne 19. februarja 1923.

Dr. Jos. Barle,
kr. notar kot sodni komisar.

81

KLOBUKE
ČEVLJE
5—15 65
PERILO
samozaveznice, dežne plašče, dežnike, torbice za trg, nahrbrtnike i. t. d. v. v. e. i. k. i. i. z. b. i. r. i. n. u. d. n. a. j. c. n. j. e.

IA (OB LAH, MARIBOR, GLAVNI TRG 2.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10
Perje za postelje

Inserati v „Straži“ imajo uspeh!

Veletrgovina z premogom in drami
na debelo na drobno

F. & A. UHER

Slovenska ul. 8 Telefon 344

CENIK:

8—10 55

PREMOG v vsaki množini na dom postavljen po Din. 32, 37, 42, 45-25 in 66 75 za 100 kg.

DRVA: bukova dela na dom postavljena Ia Din. 700, Ia Din. 625 za klastro.

BUKOVA BEZANA 20 cm dolga na dom postavljena Ia Din. 50, Ia Din. 45 za meter.

MEHKA 1 meter dolga vezza (odpadki) Din. 0-27 za kg na dom postavljena.

Naročila se sprejmejo samo v pisarni v Slovenski ul. 8